

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 4. Ductus est. Ad tentationes ductus est Christus donis Spiritus S. cuius opera omnibus sunt rationibus superiora, iuxta Theologiæ disciplinam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

vigilias; orationes; ieiunia; voluntariam pauper-
 satem; misericordiam; humilitatem; maxime ve-
 ro a dentem in Christum amorem; cuius unico San-
 ctissimo crucis signo debilitatus aufugit. Hoc vero
 nos maxime solatur, quod de hoc testatur S. Ma-
 ter Tereſia, quæ huius consideratione, per Dei
 gratiam, tantum super omnes dæmones obti-
 nuit dominium; ut (inquit) illos non plures fa-
 siam, quam muscas, mihi tam exordes videan-
 tur, ut dum vident me illos floci pendere, vi-
 res omnes perdant. Illos Christus Dux strenuus
 adeo humiliavit, & confregit: ut sumpto ma-
 nibus crucis vexillo: non abhorrerem (inquit
 illa) illos brachiis meis constringere, nam mihi
 factu per facile est illos crucis signo, cunctos
 superare: unde & illos prouocans ait: Venite
 modo cuncti, quia cum sum Christi ancilla, cun-
 ctos pedibus prostratos decido, experiri volo,
 quibus viribus polleatis. Concludit tandem ver-
 bis eo dictis a. umine, quo ut plurimum, con-
 fuerat. Hos ego terrores non capio, dæmo-
 num, demonum, cum & nobis dicere liceat,
 Deus, Deus, & eis timorem incutere. Quid
 hoc? Hoc sine dubio est; quod ego plus time-
 am illos, qui adeo timent diabolum, quam ip-
 sum diabolum. Ad rem narrat ipsa S. Mater
 h. storias lectu dignas, qua ratione guttula a-
 qua benedictæ tugauerit diabolum, qui eam
 diuexabat, & alios multos illorum, conformi-
 ter ei quod ipse mihi narrauit, qui præſens ad-
 fuit morti piissimi P. Magistri F. Ioannis Mi-
 con Conuenus mei. Prædicatorum Valentis, de
 cuius beatificatione processus instruitur, qui
 dum extremo luctaretur spirito, vidit dæmo-
 nem ex una cellulæ parte, quasi iocantem & ir-
 ridentem, & religioso cuidam ait: vicius illam
 partem aquam disperge te benedictam, qua di-
 sperſa, illis illudere capit, oculis in illam
 semper partem contortis inquit: O vercor-
 des, ignaui, quos una aqua benedictæ guttu-
 la terret, & in fugam compellit. An dati pos-
 ſit imbecillior inimicus, aut qui minus debeat
 formidari? Hæc igitur, o Christiane, adverte,
 te contra, iam subiectum & prostratum decertare
 inimicum, præinde grauissimam tibi iniuri macu-
 lam, si te ab illo vinci pñſillimem patiaris.
 Non tanti sunt momenti prostrauisse Dauidem,
 Samsonem, Salomonem, quinimo & ipsum A-
 dam, in super tot strenuos & fortissimos Du-
 ces: erat enim tunc virtus eius ac potentia ve-
 getior, infractor, petulantior, Modo vero vi-
 cesus Christus confregit. Iam canis rabidus,
 nex gemit, ut ait D. Aug. jam leo

regens caueat inclusus latrare potest, mordere
 non potest ut nobis describit D. Ioannes quem
 supremus Dux noster vinxit: Apprehendit dra-
 conem, serpentem antiquum, qui est diabolus, & sa-
 tanas, & ligauit eum. Quid ligatum times canem
 quid leonem formidas catenatum? Etiam huic
 pueruli insultant, dum sic reuinctum conspi-
 ciunt.

§. 4. Ductus est. Ad tentationes ductus est
 Christus donis Spiritus S. cuius opera omni-
 bus sunt rationibus superiora, in xta Theo-
 logia disciplinam.

Aliam proponit nobis rationem D. Tho-
 mas Cur. Christus in arenam descendere cum
 aduersario nostro, quasi præſentibus no-
 bis, voluerit: & hæc illa est, ut suo nos exem-
 plo & imitatione instrueret, cum eo digladiari,
 & modum doceret, quo illum debellemus. Hanc
 rationem dedit D. Aug. ubi hoc subtiliter ad-
 uertit. Duabus nobis fauet manibus Christus:
 una, ut Redemptor, altera ut Præceptor: hæc e-
 nim duo officia in salutem nostram sibi assump-
 ſit. Ut Redemptor, de potesta te nos eripuit
 sæuissimi huius tyranni, cum subiiciendo, & vi-
 res eius confringendo, & nobis suas contribuendo,
 ut per illas nostræ sint viribus totius inferni
 superiores. Et ut Præceptor nos instruit, nobis
 videntibus decertans: quasi nobis dicat: Quod
 me videris facere, cito facere, hæc verba sunt Ge-
 deonis ad milites suos quodam stratagemate D. Aug.
 hostes suos Madianitas decerentis. Christus, ait
 Diuus Angust. Diabolus se tantanquam præbuit, ut
 ad superandas tentationes eius, mediator esset, a Him,
 non solum per adutorium, verum etiam per 13. in
 exemplum. Huius ratio est, quam assignant D. Chry-
 solomus, a D. Ambrosius, b D. Leo Papa c & o-
 pinatur D. Tho. & eam esse quam legimus apud
 D. Pau. e Tentatum per omnia, pro similitudine ab-
 que peccato, q. d. quod omnia tentationum gene-
 ra sufferre dignatus sit, ut in omnibus nobis da-
 ret sui ipsius exemplum, & ex eo eas superare dil-
 ceremus. Tentari sepe misit, (inquit) Vi hominem e
 quem gerebat ad nostra imitationis temperant 11.
 exemplum. Diuina sunt hæc verba, quæ multa a
 indigent declaratione ait D. Au. Proinde quid
 quid hoc in conflictu ab eo peractum videmus, c. 11.
 ait Diuus Cypria. totum nobis est instructio, b
 ut eam addicamus superare, Voluit Sapiencia Desiderio
 erudiendos informans exemplo, & imita tentan. n. 1000
 in, proponere documenta.

Ser. 167
 de r

Voluit

Voluit Christus per omnia tentari, ut ait Apollolus nobis ad exemplum & eruditionem. Est etenim vera illa arbor, cui omnes affilari debent iusti. Et de illo, qui arbor est, dicit David. *Erit tanquam lignum.* Fuit arbor hæc, eo modo plantata, ut in eam aquarum torrentes inundarent, omnes scilicet tentationes, ut declarat D. Ambrosius: *Expendit hic Doctor, David de viro iusto loqui, qui iam nunc in hac vita beatus est: In spe beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, & in altera beatus erit, in re in possessione.* Hic, inquit, erit tanquam verum lignum plantatum secus decursus aquarum. Quæ arbor est hæc, nisi Christus? Videtur enim tanquam arborem illam in medio Paradisi plantatam. Arborem vitæ, ipse etenim est, quidam vitam mundo, & ob hoc, inquit, Sanctus, D. p. sicut enim Deus, in medio paradisi. Primo, ut per eum cuncti instruerentur: qui se cunctis præfecit præceptorem. *Pulchre legitur in medio lignum aliorum quia erat in medio discipulorum.* Ita enim ipse loquitur quando se ipsum præbuit discipulis suis humilitatis exemplum: *Ego autem in medio vestrum sum, de quo & Salomon dixit: Lignum vite est omnibus percipientibus eum.* Ad hoc venit, fuit plantatus, ut iustos præterit exemplo, de eo enim quod est, & quod actus est, loquitur David. *Et erit tanquam lignum, quod plantatum est, secus decursus aquarum.* Et ideo illud secus decursus aquarum plantarunt. Dicuntur in Scriptura æque, tentationes, quæ ex rebus terrenis, inquit D. Am. oriuntur. *Sunt aquæ quas nobis prohibet bibere Hieremias, dicens, quid tibi & v. Egypti, ut bibas aquam turbidam? O quot aquæ abundat vita hæc, quæ decurrunt & arboris impellunt. Sunt aquæ Tyridis, rigantis Assyrios, sunt aquæ Euphratis, rigantis Babyloniæ, sunt aquæ Phisonis rigantis terram Heuila. Et hoc aliis verbis dicit D. Ios. *Omne quod est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.* Carnis delicie superbia, & auaritia. Tigris cursu rapidissimus percurrit superbos Assyrios: Euphr. Babyloniæ interluit carnis Phison aquas adducit diuitiarum.*

Notat D. Amb. id quod notauerat Spiritus S. quod Phison irrigat terram Heuila. *Vbi nascitur aurum, & aurum terra illius optimum est: ibi inuenitur bdellium, & lapis Onychinus.* Non hoc frustra dixit S. Phison, (inquit) significat. *Oru commutatio Merito orillie commutatur, ut non tenearne premissorum fides, sed sit in ore solus, ubi est aurum bonum.* Vbi viget & fulget aurum, oris commutatio inuenitur, & cogent te id dicere al-

lum, quod dixerat nigrum, ut patet in militibus Christi sepulchri custodibus. *Ananias enim (inquit) fidem frangit, nec tenet verborum simplicitatem, ornamenta quoque pretiosa, mentem animumque commutant, ut aliud pectore & aliud in sermone sit.* Plantatus ergo recte dicitur Christus, secus decursus horum fluminum, non in ipsis decursibus, ut finitimum, non demersum intelligat. Verumtamen attendas, quæso, quam fortiter decursus aquarum ad arborem allidant: primo enim eum delictis tentat Satanas carnis in articulo necessitatis famis: secundo, superbia, in ipso templi pinnaculo: At omnium grauissima tentatio, diuitiarum fuit, qua d. abolus Christum ad otis commutationem cogere moliebatur. *Fuit diuitiarum obiecta tentatio. Cum omnia regna terra ei inimicus offerret, si procideret Dominus eum adoraret.* Verumtamen hæc ita cõgiterunt, ut nobis præterit exemplo & documento, qua ratione eius tentationis illuderemus: eum enim sibi iustus debet proponere. *Vi sit sicut lignum plantatum secus decursus aquarum.* Omnia tentationum genera perulit Christus. *Tentatum per omnia inquit Apostolus.*

Ac si diceret, inquit D. Amb. *Premissi me tentari omni tentatione.* Et palmographus. *Omnes fluctus tuos mœxisti super me.* Secundum hæc, id nobis incumbit, ut in eum oculos nostros dirigamus, monente nos Isaia. *Erunt oculi tui videntes præceptorem tuum.* Et diligenter attendamus quidquid egerit: hic namq; optime quadrat D. Ios. Greg. sententia, *Omni Christi actio, nostra est instructio.* Quot actiones in hoc opere, tot nobis scribuntur documenta. Consideremus igitur illa, quorum primum sit id: de quo instrumur ex nobis est eo quod ait D. Matth. *Ductus est Iesus a spiritu in exemplar desertum, ut tentaretur.* Baptizatus est, præclarissimis illis circumstantiis, quas delineant Evangelistæ, & statim repletus S. S. ascendit de Iordane, & eodem agebatur spiritu in desertum, ut tentaretur: *Ductus est &c.* Notat D. Chr. modum loquendi, sub quo profundum later mysticum. Non dicit Evangelista, quod inuenit, ut tentaretur: sicut dicitur, quod *Abiit Iesus trans mare Galilee, nec eo venerit, sicut, Venit Iesus in ciuitatem Samariæ.* Nec item quod secesserit in desertum: sicut secessit in partes Tyri & Sidonæ. Sed bene *Ductus est a spiritu &c.* Quasi vi quadam raptus, & actus a spiritu sicut declarat D. Mar. *Expulsi eum spiritus in desertum.* & D. Luc. *Agebatur a spiritu in desertum.* Quæ verba significat, explicatore D. Cyrillo: interiore quendam impulsu, eumq; fortissimum, quo eum Spir. S. fide ad repellerebat, agebat, rapiebat, expellebat in deser-

Hom. 29
in Matth.
Ioan. 6. 2.
Ioan. 4. 5.
Matt. 15.
21.
Mar. 1. 13
Lib. 2. de
impulsum, eumq;
gen. 2. 2.

tum quibus verbis nullo modo velim intelligen- dum, interuenisse aliquam violentiam libertatis nostrae destructiuam, sed is significati, quam longe Christus abfuerit, et ipse eo tenderet, cum eo modo expulsi fuerit quo sapius S. S. sanctio- nis vitæ viros impellit, ita ut manente libero ar- bitrio, magis proprie de is dicatur, quod spiri- tu fuerim agitati, quam quod proprio motu eo fecerint, iuxta Apostolicam phrasim; Spiritus

Rom. 8. 14

12

2. 7. 6. 8.

Lib. 2. de

Abra. c. 8.

Sap. 9. 3. 5.

Gen. 6. 9.

III.

Qua sit

differe-

ntia inter

virtutes

& dona.

III.

Boni

sunt duo

genera.

Heb. 6. 10.

Ad huius expositionem, suppone hanc do-
ctrinam Catholicam, quod praeter virtutes ac-
quisitas & infusas, quibus homo operatur bene,
sunt & dona S. S. quibus mouetur ad opera pra-
clariora, quod doctre disputat D. Th. Carus ex
se gratis est, ob materiam ex qua formatur; &
hoc suo pondere facile deorsum currit, at fusu
ascendere, difficultimum, ut vero se eo, vel sus
mouere possit, necessarium est seum quo rotæ &
axes inungantur. Est homo, inquit D. Amb. velut
currus, quem potentiarum suarum trahunt rotæ
ex se grauissimas; componitur enim ex graui cor-
pore, quod ad una deprimit; Corpus quod corrumpit
puru, aggrauat animam. Ac proinde nullo nego-
tio in profunda demergitur; Cuncta cogitatio cor-
dis inuenta, est ad malum omni tempore. At vero,
ut ad bonum ascendat, quia hoc sursum est, mag-
nas patitur difficultates, & necessario requirun-
tur virtutes & Dei dona, quibus potentiarum
rotæ inungantur. Ecce eae animae virtutes & do-
na insudantur. Quæres; quæ sit differentia in-
ter virtutes & dona? Mpl. a. Ambo mouent ho-
minem ad bonum, sed eius sunt duo genera, & ad
vtrumlibet potest homo dirigere suas actiones.
Vnunt, secundum rationem naturalem animæ
nostræ impressam, vel supernaturalem declarata
per Deum in Scripturis aut S. Matrem Ecclesi-
am; Vt ad hoc bonum tendamus ponuntur; &
sunt necessariae virtutes. Fides donam intelle-
ctus, quo animata erigitur, ut ea credat, quæ
nec videt oculus, nec auris audiuit, nec potuit cor
humanum imaginari. Spes in voluntate tua, qua
ascendit anima tua, & caelos penetrat illud, spe-
rans, quod nullæ creatæ vires possunt obtinere.
Ob hoc ait. D. Paul. vsque ad inima ascendere
facit: Spem incedentem vsque ad interiora velami-
ni, hæc se securum reddidit in huius vitæ cala-
mitatibus, ut nauim anchora, sicut anchoram a-
nime tutam, & firmam. Charitas & ipsa in volun-
tate, ut ei det vires, quibus super omnia illud di-
ligat bonum, quod omne superat desiderium.
Prudentia intellectu, quæ tibi mediâ suggerit,
ad ea quæ agenda occurrunt. Insuper in volun-

tate, quæ te cogit, dare vnicuique, quod suum
est. Fortitudo in irascibili, quæ te in periculis a-
nimati; & Temperantia in concupiscibili, quæ te
ad ieiunia & mortificationis opera compellit.

Aliud quoque datur bonum, cuius bonitas nõ
desumitur, nec dependet ex regulis rationis, sed
ex particulari S. S. impulsu, sicut Samsonem di-
ruere Templum dum se ipsum occidit, ut Phi-
listhos interimeret. Proditre Dauidem adole-
centem, in exercitatum ad arma funda & saxi,
Gigantem adorientem, militem veteranum, qui
eum ut frustum panis deglutire posse videretur.
Profilire mulierem decora facie, velut Iudith,
inter dissolutas milium legiones transire, & ad-
mittere pernoctationem in eodem cubiculo cum
Duce adeo libidinoso Holoferne, qui in eius ex-
arserat concupiscentiam. Seignibus deuorandam
iniciere, & manus præuenire tortorum in S. A-
pollonia; discedere Alexium Roma, desponsatum
verbis de presentia, sponsam deserere, non ei
communicato rei negotio, cur sic, quo sic &c.
Totum hoc bonum erat, cum vt tale nobis pro-
ponat Ecclesia & S. Scriptura; verum tamen non
dependet eius bonitas, ex naturali, seu super-
naturali ratione; secundum enim illam, non tan-
tum, non esset bonum, sed vt malum censura no-
tandum, sed ex particulari dependet impulsu S.
S. qui in suis decretis & actionibus, regulis er-
dinaris rationis non alligatur. Vt veto quis ad
tale bonum ageretur, quod est supra omnem re-
gulam, requiruntur quinque D. Thom. dona S. S.
quæ nihil aliud sunt, quam qualitates quædam
Diuinae, quæ animam perficiunt, vt te commo-
ueri & duci sinat, ad tanta bona, quæ omnem
rationem & legem excedunt.

Hoc Christus indicare voluit Prin. epi Synago-
ge Nicodemo, illa tam sublimi Theologia, quæ
D. Ioan. describitur tantæ est profunditas, ut
ad eius primam ingressum, se submergunt mag-
nus ille doctor sacerdotum; Quomodo pos-
sum hæc fieri? Respondet Christus; Spiritus ubi
vult spirat, & vocem eius audis, sed nescis unde ve-
niat, aut quo vadat. Quidam S. S. Greci Patres, sur-
notat D. Tho. arbitrii sunt, quod Christus lo-
cutus sit ex metaphora ventu, quem dicit spiritum
at communis sensus habet, quem sequitur D.
Tho. quod ad litteram loquatur de Spiritu S.
cuiusque supernis moribus. Sic intellexerunt D.
Athanas. Basill. Gregor. Nazianz. Hieron. Au-
gnst. & Gregor. apud Toletum. primo dicit:
Spiritus ubi vult spirat. Inspirat, in cital. mo. In-
uet Spiritus Sanctus quem Grog. placet: quia vt loquitur
notat D. Gregor. Nazianz. aliquando dicitur vult, vt
prece.

præterit, & pauperculo opilioni inspirat, vt Amos, qui cum grege sibi commisso montes Theuræ obambulat, Eliam mouet, quem nescias vnde procedentem, similiter & alios propheta. Aliquando impellit ignorantem, & mundi doctissimum creat, vt patet in Apollolis, omittens orbis doctores sapientissimos. Aliquando gratia sua decorat peccatorem cauteriatam habentem conscientiam, vt Latronem, Magdalenam, Saulam, in quibus manifestum est, quod *Vbi vult spirat*. Hoc idem dicit Diuus Paulus: *Hæc omnia operatur*

1 Cor. 12. vult ac idem Spiritus, diuidens singulis vti

111. vult. Nota illud: Pro vult; quod idem

est; quod Christus ait: Vbi vult quod tempo-

ri non alligetur, nec loco, nec occasione, nec

impulsi, nec ingenuo, nec vestræ determina-

tionis: operatur, inspirat, mouet, decernit,

Vbi vult dicit Christus, Pro vult inquit Apo-

stolus: Vcem eius audis, quia realiter vix tan-

ctus & hoc Diuino Spiritu motus, semet in se

ipso illum impulsus, qui fit quadam libera

violencia, quo, licet moueatur, non perdit li-

bertatem, insuper & mouetur, & cum Diuo

Paulo, agitur, non tamen violentè. Atamen in

casibus particularibus, nec dicere possit homo,

nec dare rationem, eius qui eum mouet, nec

ob quam causam: Nescis vnde ueniat, aut quò

uoluit.

Sublimis est hæc doctrina, quam nolim ac-

cepis, vt credas, impulsus quos sentis, om-

nes esse à Spiritu sancto nec sub eius prætextu

tuas inaurare, velis sensualitates, vt aliqui no-

stræ temporis fecerunt: qui in statu Religioso,

caruales, la cuique viuabant, fingentes, vel ei

credentes, impulsus uenire de Spiritu sancto qui

diabolo vel carne auctore exurgebant, ac pro-

inde cum dubius fluctuas, viros doctos &

sanctos consule, quos Deus posuit in Ecclesia:

de quibus in nostris tractatibus. Hinc trahit

Diuus Thom. quod ad actus virtutum, propriè

homo se ipsum moueat, quia illos ex delibera-

tione facit, secundum regulas rationis natura-

lis seu supernaturalis, & regulam assignare

potest secundum quam operatur. Atamen in

actibus donorum Spiritus sancti, proprie non

dicuntur, quod ipse homo eos agat, vel se

moueat, sed quod agitur, & moueatur à

Spiritu sancto, quia tales non facit eo modo,

vt se per propriam deliberationem moueat

conformiter rationi seu regulæ, sed per impul-

sum superiore qui omnem excedat rationem,

quare & si ab eo eius ratio quæretur, cur

hoc fecerit, ne sciret, nec posset eam dare:

hæc omnia explicauimus alias. Hinc lucem D. CHR.

accipit phrasim hæc Evangelistarum: Dicente *Hom. 13.*

vno: *Ductus est à Spiritu, alio vero: Expulsi eum in Matthe.*

Spiritus. Alio: Agebatur à Spiritu. Nullus Tract. 7. §.

vero dicit, quod eo ierit: quia ire vt tenta-

retur, & in defectum secedere, vt ibidem pe-

riculosas perferret tentationes, non est virtu-

tis actus, & si ipse eo sponte secessisset, non

fuisse optimæ rationi consentaneum, nec le-

gibus diuinis, vel sanctæ Ecclesiæ, sed quod

actus fuerit donorum Spiritus S. Quibus illum

monit, expulit, inspirauit: D. Ambros. ar-

bitratur Christum fuisse motum dono consilii,

vt Samson: alii vero dolo fortitudinis, vt Da-

uid, vt in arenam descenderet cum gigante

illo infernali decertaturus. De quibus actum

est.

Tract. 7.

14

§. 5. Quicumque se temerariè tentationibus

ingererit: prosterneatur cum Dauide, quem

vero Deus ad illas adduxerit, victorem adet

cum Iosaph.

14

E

Cce igitur primum documentum, ait D.

Chryl. nobis à supremo Da ceptum scriptum.

Si Satanam superare meus sis, ne eo accesseris,

Hom. 13. ubi ipse te tentet, nec quæras, nec intres seu te

in Matthe.

ingeras tentationibus: hoc enim non est ratio-

ni consentaneum, quin potius, secundum illum,

(ait D. Cyprian. a quem sequitur D. August. b)

cas expedit sagere: nonissima enim est ea Spi-

ritus S. sententia. Qui amat periculum, peribit in

illu. e Manifestum est, & d. cimus: quod, qui b

Lib. de candelam accensam ad fenestram producit, vbi

Lib. de dono per-

suere ntes perfrunt turbines, nihil aliud desideret, seuera c. 6.

quam vt extinguatur. Et si te ipsum in lacum

c. Ecc. 5. 3. leonum immiseris, & cum fortissimo leone de-

certaueris, manus in molares eius inieceris, quod

ab eo intendas dilacerari. Et si fornacem in-

trate uolueris ita accensam, vt flammæ eius in

caelum conscendant, qualis illa erat Babylo-

ca, patet omnibus, quod in cineres red gi præ-

optaris. Hoc verum est, si tu te ipsum occa-

sionibus ingeras, verum si te Deus huc addu-

cat, iis obijciat periculis, & ad illa diuino

eius spiritu impulsus accesseris, ipse tibi dexte-

ram porriget, vt liber euadas, sicut Danieli

in lacum leonum iniecto, qui inter eorum

sepem illatus resedit, & pueris Babylonis in

medio fornacis, inter ignium flammæ stappa,

naphtha, piceo & malleolis reacensas, quia

D d 2

115